

การประชาสัมพันธ์ ของห้องสมุดประชาชน

ในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน

นางสาวพัชรา เต็งรังสรรค์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

ISBN 974-568-707-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

014045

110293504

PUBLIC RELATIONS IN THE PUBLIC LIBRARIES
OF THE NON-FORMAL EDUCATION DEPARTMENT

MISS PATCHARA TENGRUNGSUN

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Library Science
Graduate School
Chulalongkorn University

1987

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การประชาสัมพันธ์ของห้องสมุดประชาชนในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน
 โดย นางสาวพัชรา เต็งรังสรรค์
 ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรี จันทวิมล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... ศ.ดร.พัชรา คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... อ.ดร.พัชรา ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันิศา สุรวดี)

..... ศ.ดร.ศรี อาจารย์ที่ปรึกษา
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรี จันทวิมล)

..... ศ.ดร.สุทนต์ กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์สุทนต์ หังสสุต)

..... ศ.ดร.สุทนต์ กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทนต์ วรรานทร)

หัวข้อ เติงรังสรรค์ : การประชาสัมพันธ์ของห้องสมุดประชาชนในสังกัดกรมการศึกษา
นอกโรงเรียน (PUBLIC RELATIONS IN THE PUBLIC LIBRARIES OF THE
NON-FORMAL EDUCATION DEPARTMENT) อ.ที่ปรึกษา : ผศ. ศจี จันทวิมล, 139 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการประชาสัมพันธ์ ปัญหาและอุปสรรคในการ
ประชาสัมพันธ์ของห้องสมุดประชาชนในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อทราบความคิดเห็นและข้อ
เสนอแนะของผู้บริหารงานห้องสมุดประชาชนและบรรณารักษ์ในการประชาสัมพันธ์ห้องสมุด ตลอดจนเพื่อ
เสนอแนวทางแก่ผู้บริหารและบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในการปรับปรุงและส่งเสริมการประชาสัมพันธ์
ห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ทั้งบรรณารักษ์และผู้บริหารงานห้องสมุดประชาชนมีทัศนคติเกี่ยวกับการ
ประชาสัมพันธ์ห้องสมุดที่เหมือนกัน แต่วิธีการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดที่บรรณารักษ์ใช้อยู่ในปัจจุบัน ส่วนใหญ่
จะไม่สอดคล้องกับความเห็นของผู้บริหารงานห้องสมุดประชาชน การประชาสัมพันธ์โดยสิ่งพิมพ์ห้องสมุด
กิจกรรมห้องสมุด และสื่อมวลชน เป็นวิธีการประชาสัมพันธ์ที่บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนยังนำมาใช้น้อย
โดยเฉพาะการประชาสัมพันธ์ทางสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ เป็นวิธีการประชาสัมพันธ์ที่บรรณารักษ์แทบ
ไม่ได้นำมาใช้เลย และผู้บริหารงานห้องสมุดประชาชนก็ไม่ได้ให้ความสำคัญ

สำหรับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดนั้น ส่วนใหญ่แล้วบรรณารักษ์
จะเห็นว่าไม่เป็นปัญหามากนัก รวมทั้งปัญหาเรื่องห้องสมุดขาดบุคลากรที่จะดำเนินงานประชาสัมพันธ์ห้องสมุด
และเรื่องบุคลากรของห้องสมุดขาดความรู้ความเข้าใจในการประชาสัมพันธ์ห้องสมุด ซึ่งผู้บริหารงานห้อง
สมุดประชาชนเห็นว่า เป็นปัญหาอย่างมาก

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ...บรรณารักษศาสตร์.....
สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์.....
ปีการศึกษา 2539.....

ลายมือชื่อนิสิต พิศม 1๕๖ ๖๖ ๖๖๖๖
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา no shu

๗

PATCHARA TENGRUNGSUN : PUBLIC RELATIONS IN THE PUBLIC LIBRARIES OF THE NON-FORMAL EDUCATION DEPARTMENT. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. SACHI CHANDAVIMOL, 139 pp.

The objectives of this research were : to study the public relations methodology, problems and obstacles of the public libraries of the Non-formal Education Department, to gain knowledge on the views and suggestions of the public libraries' administrators and librarians on the libraries public relations, and to suggest guidelines for the public libraries' administrators and librarians in the improvement and strengthening of effectiveness of the libraries.

The research findings can be summerized as follows : Both librarians and administrators of the public libraries have the same views on the public relations of the public libraries. But most of the methodologies of public relations as presently employed by the librarians are not consonant with the views of the public libraries' administrators.

The library printed matters, library activities and mass media are public relations' methodologies which are still seldom employed by the public libraries' librarians. Most particularly, the public relations through the mass media in the form of television has almost not been employed by the librarians, and the public libraries' administrators have not seen its importance.

In most of the cases, the librarians do not face many problems and obstacles in the public relations of the public libraries, including the great problem of shortage of library personnel for public relations and the problem concerning the lack of public relations knowledge and understanding on the part of the library personnel as have been viewed by the public libraries administrators.

ศูนย์วิจัยทรัพยากรสารสนเทศ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิสิต พิศน เจริญสรรค์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ส.ว. อนุ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศจี จันทวิมล อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ข้อบกพร่องทั้งในด้านเนื้อหา
และสำนวนภาษา ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดียิ่งตลอดมา

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภรณี เจริญภัคศรี อาจารย์ภาควิชาคณิตศาสตร์
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษาแนะนำในด้านสถิติ
แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณบรรณารักษ์และผู้บริหารงานห้องสมุดประชาชนทุกท่านที่ได้กรุณาสละ เวลาใน
การตอบแบบสอบถามการวิจัยครั้งนี้ และเนื่องจากทุนการวิจัยในครั้งนี้บางส่วนได้มาจากทุนการ
วิจัยของ ศาสตราจารย์รุ่ง สยามานนท์ จึงขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายสุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดาของผู้วิจัย และทุก ๆ ท่านที่มีได้กล่าวนาม
ไว้ ณ ที่นี้ ที่ได้ให้กำลังใจ และช่วยเหลือให้งานวิจัยนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

พัชรา เต็งรังสรรค์

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1. บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	4
สมมุติฐานในการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
วิธีดำเนินการวิจัย	5
ข้อตกลงเบื้องต้น	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	9
2. การประชาสัมพันธ์ท้องสมุด	11
ความหมายของการประชาสัมพันธ์	11
ความหมายของการประชาสัมพันธ์ท้องสมุด	12
ความสำคัญของการประชาสัมพันธ์ท้องสมุดประชาชน	13
วัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์ท้องสมุด	14
นโยบายการประชาสัมพันธ์ท้องสมุด	15
การวางแผนเพื่อดำเนินงานประชาสัมพันธ์	17

สารบัญ

บทที่	หน้า
วิธีการประชาสัมพันธ์ห้องสมุด	19
การใช้คำพูด เพื่อการประชาสัมพันธ์	20
การประชาสัมพันธ์โดยใช้สิ่งพิมพ์ของห้องสมุด	24
การประชาสัมพันธ์โดยอาศัยกิจกรรมของห้องสมุด	28
การประชาสัมพันธ์โดยอาศัยสื่อมวลชน	32
การประชาสัมพันธ์โดยวิธีการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับชุมชน	37
การประชาสัมพันธ์โดยสร้างบรรยากาศที่ดีในห้องสมุด	40
การประชาสัมพันธ์ภายในหน่วยงาน	41
การประเมินผลการประชาสัมพันธ์	43
อุปสรรคในการประชาสัมพันธ์ห้องสมุด	45
คุณสมบัติของบรรณารักษ์ผู้ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ห้องสมุด	46
3. วิธีการดำเนินการวิจัย และวิเคราะห์ข้อมูล	48
กำหนดกลุ่มตัวอย่างประชากรที่จะศึกษา	48
กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	50
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
4. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	87
สรุปผลการวิจัย	88

สารบัญ

บทที่	หน้า
อภิปรายผล	92
ข้อ เสนอแนะ	106
บรรณานุกรม	110
ภาคผนวก	116
ประวัติผู้เขียน	139

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. วุฒิชองบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน	53
2. ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดประชาชนของบรรณารักษ์ห้องสมุด.....	55
3. ตำแหน่งราชการในปัจจุบันของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน	56
4. การเรียนรู้ว่าวิธีการประชาสัมพันธ์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน ..	57
5. ที่มาของเงินค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดประชาชน	58
6. ค่าใช้จ่ายโดยประมาณในการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดแต่ละปี	59
7. บทบาทในการประชาสัมพันธ์ของคณะกรรมการห้องสมุด	50
8. ทศนคติของผู้บริหารฯ และบรรณารักษ์ห้องสมุด เกี่ยวกับความจำเป็นของ การประชาสัมพันธ์ห้องสมุดที่มีต่อการบริหารงานห้องสมุด	60
9. ความสำคัญของการประชาสัมพันธ์ภายในหน่วยงาน	61
10. ความเห็นของผู้บริหารฯ เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ห้องสมุด	62
11. ความเห็นของบรรณารักษ์ เกี่ยวกับการฝึกอบรมเรื่องการประชาสัมพันธ์ ห้องสมุด	63
12. การกำหนดนโยบายการเข้าร่วมวางแผน และการติดตาม และการ ประเมินผลการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดประชาชนของผู้บริหารงานห้องสมุดฯ	64
13. การประชาสัมพันธ์ห้องสมุดของบรรณารักษ์	65
14. ปัจจัยในการประชาสัมพันธ์ห้องสมุด.....	66
15. การปรับปรุง การประชาสัมพันธ์ห้องสมุด	68
16. การประชาสัมพันธ์ห้องสมุดโดยวิธีการพูด	70
17. การประชาสัมพันธ์โดยใช้สิ่งพิมพ์ของห้องสมุด	71
18. การประชาสัมพันธ์โดยอาศัยกิจกรรมของห้องสมุด	72

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
19. การประชาสัมพันธ์ห้องสมุดโดยสื่อมวลชน.....	73
20. การประชาสัมพันธ์ห้องสมุดโดยใช้หลักมนุษยสัมพันธ์.....	74
21. การประชาสัมพันธ์ห้องสมุดโดยอาศัยบรรยากาศของห้องสมุด	75
22. วิธีการประชาสัมพันธ์ภายในหน่วยงาน	76
23. การติดตามและประเมินผลการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดของบรรณารักษ์	77
24. สภาพปัญหาและอุปสรรคในการประชาสัมพันธ์ห้องสมุด	78
25. สภาพปัญหาและอุปสรรคในการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดตามความเห็น ของบรรณารักษ์	79
26. สภาพปัญหาและอุปสรรคในการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดตามความเห็น ของผู้บริหารฯ	80

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย